

Kritik af Statsministeriet for forskelsbehandling af journalister

Trods tidligere kritik fra ombudsmanden i en lignende sag afviste Statsministeriet for nylig at give en journalist aktindsigt i en kronik der var sendt til en avis. Derfor kritiserer ombudsmanden nu Statsministeriets håndtering af sagen.

Den 15. november 2006 ringede en journalist til Statsministeriet og bad om aktindsigt i en kronik om kvalitetsreformen. Kronikken var sendt til Politiken og skulle bringes i avisen dagen efter. Statsministeriet afviste at sende kronikken til journalisten bl.a. med den begrundelse at kronikken stadig var intern.

Ombudsmanden afviser dette med henvisning til at dokumenter afgivet til udenforstående mister deres interne karakter.

I en tidligere sag udtalte ombudsmanden at et taledokument der var sendt til en avis, havde mistet sin interne karakter, og afviste i den forbindelse et argument fra Statsministeriet om at afgivelsen til avisen med henblik på trykning ikke tjente et administrativt formål. I denne – som i den tidligere sag – mener ombudsmanden at dokumentet blev afgivet til avisen med henblik på at få det politiske budskab i det til at opnå maksimal gennemslagskraft. Afgivelsen var dermed af administrativ karakter med klar forbindelse til en sag i ministeriet.

Ombudsmanden afviser også at der i øvrigt er tilstrækkeligt tungtvejende grunde til at nægte aktindsigt. Ombudsmanden understreger at hverken myndighedens interesse i at sikre at budskaber formidles på den mest effektive måde eller en journalists interesse i at sikre sin solohistorie, er vigtigere end retten til aktindsigt eller det forhold at journalister skal behandles lige.

Interne dokumenter

Interne dokumenter kan som udgangspunkt undtages fra aktindsigt. Det følger af bestemmelsen i offentlighedslovens § 7. Et internt dokument kan bl.a. være et dokument som er udarbejdet af myndigheden til eget brug. Hvis et dokument sendes til en anden myndighed eller i øvrigt afgives til udenforstående, mister det sin interne karakter.

Offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6

Efter offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, kan retten til aktindsigt begrænses i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til private og offentlige interesser hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet. Bestemmelsen er en opsamlingsbestemmelse og bruges kun undtagelsesvis. I sagen afviste ombudsmanden at bestemmelsen kunne anvendes.

Se Ombudsmandens udtalelse på www.ombudsmanden.dk

Kontakt ombudsmand Hans Gammeltoft-Hansen for yderligere oplysninger.
Mobil: 40 43 45 43

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltorv 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

31 MAJ 2007

Dato:

J.nr.: 2006-4040-201
Sagsbehandler: LIA
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt nr.: 10

Dansk Journalistforbund
Gammel Strand 46
1202 København K

+ bilag

Vedrørende Nikolaj Sommer, Statsministeriets afslag på aktindsigt i kronik

Jeg har nu færdigbehandlet sagen.

Det er min opfattelse at kronikken efter overgivelsen til Politiken havde mistet sin interne karakter og dermed ikke længere kunne undtages fra aktindsigt efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 7. Jeg mener heller ikke at kronikken kunne undtages fra aktindsigt efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6. Kronikken burde på den baggrund med det samme have været udleveret til journalist Nikolaj Sommer i forbindelse med hans aktindsigtsanmodning den 15. november 2006. Da Nikolaj Sommer efterfølgende har fået aktindsigt i kronikken, foretager jeg mig dog ikke mere i sagen. Se nærmere i afsnittet "Ombudsmandens udtalelse" sidst i brevet.

Her følger først en gennemgang af sagens forløb.

Det fremgår af sagen at journalist Nikolaj Sommer den 15. november 2006 ringede til Statsministeriets pressechef med anmodning om aktindsigt i materiale om kvalitetsreformen som ville blive bragt i Politiken næste dag.

I sin udtalelse af 6. februar 2007 til mig har Statsministeriet anført følgende om sagsforløbet den 15. november 2006:

"1. Den 15. november 2006 ca. kl. 18.30 blev Statsministeriets pressechef, som på daværende tidspunkt befandt sig på sin bopæl, kontaktet telefonisk af journalist N. Sommer fra Børsen, som under henvisning til offentlighedsloven havde anmodet om at få udleveret 'et læserbrev fra statsministeren, som ville blive bragt den følgende dag'. Pressechefen oplyste, at der måtte være tale om en kronik, som ville blive bragt i et dagblad den 16. november 2006, og gav udtryk for tvivl m.h.t., hvorvidt den pågældende tekst ville kunne udleveres til journalisten, men at Statsministeriet ville overveje spørgsmålet og vende tilbage.

Pressechefen kontaktede umiddelbart herefter ministeriets juridiske rådgiver, som efter at have overvejet spørgsmålet kontaktede N. Sommer telefonisk (ca. kl. 19.40) og oplyste, at det var Statsministeriets umiddelbare juridiske vurdering, at der på det tidspunkt ikke i medfør af offentlighedsloven var adgang til aktindsigt i teksten til den pågældende kronik. N. Sommer blev samtidig oplyst om, at såfremt han ønskede en skriftlig begrundelse, ville en sådan blive udarbejdet og fremsendt snarest muligt – og senest inden 10 dage. N. Sommer udbad sig en skriftlig begrundelse.”

I brev af 16. november 2006 gav Statsministeriet Nikolaj Sommer følgende skriftlige begrundelse:

”Teksten til den pågældende kronik blev afsendt til Politikens debatredaktør den 14. ds., hvilket imidlertid efter Statsministeriets opfattelse ikke indebærer, at dokumentet kan anses for afgivet til udenforstående i offentlighedslovens forstand. Det er således Statsministeriets opfattelse, at dokumentet kan undtages fra adgangen til aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 7 frem til offentliggørelsen. Såfremt det måtte blive lagt til grund, at dokumentet måtte anses for afgivet, ville dokumentet efter Statsministeriets opfattelse ligeledes kunne undtages fra adgangen til aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, som muliggør begrænsning af adgangen til aktindsigt i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.”

Den 27. november 2006 klagede Dansk Journalistforbund på vegne af Nikolaj Sommer til mig over afgørelsen. Dansk Journalistforbund anførte at det omtalte dokument ikke kunne betragtes som et internt arbejdsdokument når det var blevet videresendt til Politiken hvorfor Statsministeriets afslag med henvisning til offentlighedslovens § 7 var uberettiget.

Dansk Journalistforbund anførte endvidere at kronikken omhandler den offentlige sektor, og hvordan den kan forbedres, hvorfor der ikke var hensyn at tage til hverken offentlige eller private interesser efter offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6. Der kunne således efter Dansk Journalistforbunds opfattelse ikke gives afslag med hjemmel i denne bestemmelse.

Dansk Journalistforbund anførte tillige at det er i strid med det forvaltningsretlige lighedsprincip at et medie kan få udleveret en kronik til trykning i avisen mens andre medier bliver udelukket fra at få aktindsigt i det samme dokument.

I anledning af forbundets klage bad jeg den 6. december 2006 Statsministeriet om en udtalelse og om udlån af sagens akter.

I den nævnte udtalelse af 6. februar 2007 anførte Statsministeriet i øvrigt følgende:

"1.

...

Statsministeriet skal for god ordens skyld bemærke, at efter ministeriets opfattelse består der ingen retlig pligt for ministeriet til under de nævnte omstændigheder at sagsbehandle den pågældende aktindsigtsanmodning uden for normal arbejdstid.

...

3. Statsministeriet kan henholde sig til det under pkt. 2 anførte [svarende til ministeriets begrundelse i brevet af 16. november 2006; min tilføjelse]. Det er således fortsat ministeriets opfattelse, at videregivelsen af kronikken til Politiken som led i en aftale om trykning ikke indebærer, at dokumentet kan anses for afgivet til udenforstående i offentlighedslovens forstand. Det antages således i den forvaltningsretlige litteratur og praksis, at afgivelse af et internt arbejdsdokument i tilfælde, hvor afgivelsen ikke tjener et administrativt formål, ikke indebærer, at dokumentet mister sin interne karakter, jf. bl.a. John Vogter, Offentlighedsloven (3. udgave, 1998), side 170, hvor der omtales et eksempel, hvor et udkast til bekendtgørelse sendes til trykning hos et privat firma.

Der er derfor heller ikke tale om selektiv betjening af pressen eller anden form for favorisering af et enkelt medie som hævdet af Dansk Journalistforbund, da kronikken ikke var tiltænkt journalistisk behandlet af Politiken inden offentliggørelsen den 16. december 2006. Alle medier kunne på lige fod behandle kronikken journalistisk efter offentliggørelsen. I den forbindelse bør der lægges betydelig vægt på en ministers frie adgang til at bestemme, i hvilket medie og hvorledes et politisk budskab ønskes bragt for at opnå optimal gennemslagskraft. Det ville reelt være udelukket at anvende kronikker, læserbreve m.v. som lanceringsform, hvis ministeriet skulle udlevere sådanne tekster i tilfælde af aktindsigtsbegøring fra andre medier i perioden indtil offentliggørelsen. Med den teknologiske medieudvikling på medieområdet ville situationen være den – lidt absurde – at det medie, som oprindeligt havde modtaget eksempelvis en kronik til trykning, måtte se sig overhalet af et andet medie, som efter at have modtaget teksten på grundlag af en anmodning om aktindsigt umiddelbart kunne offentliggøre denne på sin netavis.

Som ligeledes anført under pkt. 2 er det endvidere Statsministeriets opfattelse, at såfremt det måtte blive lagt til grund, at det pågældende dokument måtte anses for afgivet allerede ved videregivelse til Politiken med henblik på trykning, ville dokumentet kunne undtages fra adgangen til aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, som muliggør begrænsning af adgangen til aktindsigt i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet. Der er således væsentlige hensyn til både offentlige og private interesser, der taler for at beskytte indholdet af en tekst, som en minister har forfattet, og som alene er videregivet med henblik på trykning i et bestemt medie til et bestemt tidspunkt, mod offentliggørelse i et andet medie.

4. Afslutningsvis bemærkes, at der ikke i medfør af forvaltningslovens regler anses at be-

stå en pligt til at give vejledning om muligheden for at klage til Folketingets Ombudsmand.”

Dansk Journalistforbund har ikke haft andre bemærkninger til sagen.

Ombudsmandens udtalelse

1. Mistede dokumentet sin interne karakter ved videregivelsen til Politiken?

Ud fra det som Statsministeriet har anført, lægger jeg til grund at statsministerens kronik var udarbejdet internt i ministeriet og ikke forud for afgivelsen til Politiken havde været afgivet til udenforstående. I tiden indtil da havde den derfor ikke mistet sin interne karakter, jf. offentlighedslovens § 7, og var dermed som udgangspunkt ikke omfattet af retten til aktindsigt for enhver, jf. offentlighedslovens § 4, stk. 1, 1. pkt.

Statsministeriet har anført at overgivelsen af dokumentet til Politiken ikke indebar at dokumentet blev afgivet til udenforstående i offentlighedslovens forstand. Ministeriet har i den forbindelse lagt vægt på at overgivelsen skete som led i en aftale om trykning, og at det ikke var tiltænkt journalistisk behandling af Politiken inden offentliggørelsen den 16. november 2006. Ministeriet har anført at det antages i den forvaltningsretlige litteratur og praksis at afgivelse af et internt arbejdsdokument i tilfælde hvor afgivelsen ikke tjener et administrativt formål, ikke indebærer at dokumentet mister sin interne karakter, jf. bl.a. John Vogter, Offentlighedsloven (3. udgave, 1998), side 170, hvor der omtales et eksempel hvor et udkast til bekendtgørelse sendes til trykning hos et privat firma.

I den sag som er gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 2004, side 452 ff, udtalte jeg at overgivelsen af et taledokument fra Statsministeriet til Politiken gjorde at dokumentet havde mistet sin interne karakter, og at ministeriet herefter ikke længere kunne afslå at udlevere det til andre på grundlag af offentlighedslovens bestemmelser om interne dokumenter. Taledokumentet indeholdt en tale som Politiken ville trykke som kronik samme dag som talen ville blive afholdt af statsministeren. Politiken ville desuden behandle indholdet af talen journalistisk.

Statsministeriet anførte i sagen bl.a. følgende:

”Hertil skal Statsministeriet mere generelt bemærke, at det i den forvaltningsretlige litteratur og praksis er antaget, at afgivelse af et internt arbejdsdokument i tilfælde hvor afgivelsen ikke tjener et administrativt formål, ikke indebærer, at dokumentet mister sin interne karakter, jf. bl.a. John Vogter, Offentlighedsloven (3. udg., 1998), side 170, og Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret (2. udg., 2004), side 408. Som eksempel nævnes her tilfælde, hvor et udkast til bekendtgørelse sendes til trykning hos et privat firma.

Der kan i den forbindelse også henvises til betænkning 857/1978 om offentlighedslovens revision, side 185 f., med en nærmere omtale af tilfælde, hvor interne arbejdsdokumenter videregives til udenforstående, uden at dette sker til brug ved behandlingen af den pågældende sag, herunder hvor videregivelse sker for at imødekomme en særligt begrundet interesse i aktindsigt. I den forvaltningsretlige litteratur er det anført, at sådanne tilfælde giver anledning til tvivl i forhold til offentlighedsloven, jf. John Vogter, a. st., side 174.

På den baggrund er det Statsministeriets opfattelse, at det må give anledning til tvivl, i hvilket omfang interne arbejdsdokumenter i tilfælde som det foreliggende kan siges at miste deres interne karakter.”

Jeg anførte at jeg ikke delte Statsministeriets opfattelse om at spørgsmålet var tvivlsomt. Til støtte herfor skrev jeg at udleveringen af taledokumentet til Politiken ikke kunne sidestilles med det eksempel fra Justitsministeriets praksis som Statsministeriet havde henvist til, hvorefter et internt dokument antages at bevare sin interne karakter uanset at det sendes til trykning. Jeg henviste til at ministeriet udleverede dokumentet som led i lanceringen af en solohistorie, og at udleveringen således var af administrativ karakter med klar forbindelse til ministeriets sag om statsministerens europapolitiske tale.

Det er min opfattelse at omstændighederne i denne sag i relation til spørgsmålet om videregivelse til udenforstående i alt væsentligt er de samme som i sagen gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 2004, s. 452 ff. Jeg mener ikke at det gør nogen forskel at Politiken i den tidligere sag om taledokumentet samtidig med trykningen ville undergive dokumentet journalistisk behandling. Dokumentet var i denne sag afgivet til Politiken med henblik på at få det politiske budskab indeholdt i kronikken til at opnå maksimal gennemslagskraft og var således af administrativ karakter med klar forbindelse til en sag i Statsministeriet. Jeg er på denne baggrund ikke enig med Statsministeriet i at dokumentet ved overgivelsen til Politiken ikke mistede sin interne karakter i offentlighedslovens § 7's forstand.

2. Offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6

a. Statsministeriets begrundelse for anvendelse af bestemmelsen

Statsministeriet har anført – at såfremt det måtte blive lagt til grund at det pågældende dokument måtte anses for afgivet allerede ved videregivelse til Politiken med henblik på trykning – ville dokumentet kunne undtages fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6.

Til støtte herfor har ministeriet anført at det reelt ville være udelukket at anvende, kronikker, læserbreve m.v. som lanceringsform hvis ministeriet skulle udlevere sådanne

tekster i tilfælde af aktindsigtsbegæring fra andre medier i perioden indtil offentliggørelsen. Med den teknologiske udvikling på medieområdet ville situationen være den at det medie der oprindeligt havde modtaget en kronik til trykning, måtte se sig overhalet af et andet medie som efter at have modtaget teksten på grundlag af en anmodning om aktindsigt umiddelbart kunne offentliggøre denne på sin netavis. Der er på den baggrund efter ministeriets opfattelse både offentlige og private interesser der taler for at beskytte indholdet af en tekst som ministeriet har forfattet, og som alene er videregivet med henblik på trykning i et bestemt medie til et bestemt tidspunkt, mod offentliggørelse i et andet medie.

b. Nærmere om bestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 6

Bestemmelsen i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6., har følgende ordlyd:

”§ 13. Retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til

...

6) private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.”

Bestemmelsen har karakter af en opsamlingsbestemmelse der åbner mulighed for at aktindsigt kan nægtes i tilfælde hvor der er tale om væsentlige hensyn til beskyttelse af andre offentlige og private interesser end dem der er nævnt i offentlighedsloven § 12 og § 13, stk. 1, nr. 1-5.

En bestemmelse svarende til offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, blev indført ved offentlighedsloven fra 1970 (lov nr. 280 af 10. juni 1970) § 2, stk. 2, nr. 4. I betænkningen der lå til grund for lovforslaget til offentlighedsloven fra 1970 (betænkning nr. 325/1963), er på s. 64 om baggrunden for bestemmelsen anført at man forudsatte at der kun ville blive gjort brug af den foreslåede bestemmelse i tilfælde hvor hemmeligholdelse af hensyn til det offentlige eller enkeltpersoners interesse klart ville tilsige det. I forarbejderne til bestemmelsen (Folketingstidende 1969-70, tillæg A, sp. 589) anføres:

”ad nr. 4.

Bestemmelsen svarer til kommissionsudkastets § 2, stk. 1, nr. 7.... Det forudsættes, at der kun vil blive gjort brug af bestemmelsen i tilfælde, hvor hemmeligholdelse af hensyn til det offentlige eller enkeltpersoners interesse er klart påkrævet.”

I betænkning nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision, s. 260, har udvalget om den tidligere bestemmelses rækkevidde bl.a. skrevet således:

”Der kan være anledning til indledningsvis at fastslå, at den eksemplifikation på be-

stemmelsens anvendelsesområde, der er givet i forarbejderne, utvivlsomt ikke er ud-tømmende, men at også andre beskyttelsesinteresser end de nævnte kan komme i be-tragtning. Tværtimod er forholdet antagelig det, at der næppe på forhånd kan drages absolutte grænser for, hvilke *typer* af interesser der i givet fald vil kunne varetages gennem anvendelse af generalklausulen. I det omfang, der er spørgsmål om at be-grænse offentlighedsprincippet af hensyn til interesser, der falder uden for de i lov-motiverne nævnte, vil der dog givetvis blive stillet strengere krav med hensyn til styrken af det aktuelle beskyttelsesbehov. I det hele taget må det i overensstemmelse med forarbejderne lægges til grund, at undtagelse efter bestemmelsen kun kan gøres, *hvor det er klart påkrævet*.

...

En samlet vurdering af de tilfælde, hvor bestemmelsen efter de foreliggende oplys-ninger har været bragt i anvendelse i praksis, efterlader det indtryk, at den i betydelig udstrækning, – til dels med støtte i den ovenfor gengivne motivudtalelse – er blevet benyttet til at tilgodese beskyttelsesinteresser, der som sådanne er anerkendt ved ud-formningen af lovens øvrige undtagelsesbestemmelser, men hvor de udtrykkelige be-
stemmelser har vist sig utilstrækkelige. Til illustration af sammenhængen mellem an-vendelsesområdet for generalklausulen efter § 2, stk. 2, nr. 4, og lovens øvrige an-vendelsesbestemmelser kan nævnes følgende eksempler fra praksis:

...

b. Undtagelsesadgangen for internt arbejdsmateriale (§ 5, nr. 3): I den i F.O.B 1975 side 318 refererede sag fandt ombudsmanden ikke at kunne kritisere at internt ar-bejdsmateriale, der var afgivet til ombudsmanden i forbindelse med behandlingen af en klage, uanset denne afgivelse var nægtet udleveret under henvisning til bestem-melsen i offentlighedslovens § 5, nr. 3, idet ombudsmanden som begrundelse herfor bl.a. henviste til at det ...”typisk alligevel kunne undtages fra aktindsigt, nemlig efter reglen i offentlighedslovens § 2, stk. 2, nr. 4”. Denne anvendelse af generalklausulen må i så fald også – i hvert fald efter omstændighederne – kunne finde sted i andre til-fælde, hvor afgivelse af internt arbejdsmateriale til udenforstående som led i sagens behandling har været påkrævet, se herom ovenfor side 184 f.”

På baggrund af denne beskrivelse af gældende ret skrev udvalget i betænkningen på s. 285 ff. følgende om sine overvejelser:

”Det er udvalgets opfattelse, at en sådan generalklausul bør opretholdes i forbindelse med offentlighedslovens revision. Udvalget har i så henseende navnlig lagt vægt på, at der ikke i den periode, offentlighedsloven har været i kraft, er indhøstet så udførli-ge erfaringer, at det er muligt med rimelig grad af sikkerhed at overskue alle de und-tagelsesbehov, der vil kunne opstå i praksis, at en generalklausul er påkrævet for at undgå, at visse meget specielle undtagelsesbehov opregnes udtrykkeligt i loven, *samt at en generalklausul giver loven en ønskelig smidighed med hensyn til at kunne til-passes nye undtagelsesbehov, der måtte opstå i fremtiden, således at hyppige ændrin-*

ger af loven kan undgås. Udvalget skal dog samtidig understrege, at generalklausulen som hidtil kun forudsættes anvendt i begrænset omfang og kun, hvor der er et klart behov derfor.”

Forarbejderne til den nugældende offentlighedslov af 1985 forudsætter at opsamlingsbestemmelsen fortsat anvendes restriktivt, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg A, sp. 229, hvor det anføres:

”Bestemmelsen i nr. 6 er enslydende med den gældende offentlighedslovs § 2, stk. 2, nr. 4. Bestemmelsen forudsættes som hidtil kun anvendt i begrænset omfang, hvor der er et klart behov derfor.”

Der kan også henvises til John Vogter, Offentlighedsloven med kommentarer (3. udg., 1998), s. 250 ff, Jon Andersen m.fl., Forvaltningsret (2. udg., 2002), s. 435 f, og Østre landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen for 2004, s. 1212 f.

Som det fremgår, vil bestemmelsen efter omstændighederne kunne finde anvendelse hvis afgivelse af internt materiale til udenforstående har været nødvendig som led i sagens behandling. Den i bestemmelsen forudsatte interesseafvejning på grundlag af et væsentlighedskriterium indebærer imidlertid at der skal foretages et konkret skøn, og at aktindsigt kun kan afslås hvor der er nærliggende fare for at de nævnte interesser vil lide skade af betydning (ovennævnte betænkning s. 263).

c. Anvendelsen i den konkrete sag

I sagen gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 2004, side 452 f, skrev jeg bl.a. følgende:

”Den journalist som en myndighed overvejer at tildele en solohistorie, vil normalt have en interesse i så vidt muligt at sikre sig imod at den samme historie bringes af andre før eller samtidig med at han planlægger at bringe den. Myndigheden må på den baggrund påregne at journalisten i givet fald forudsætter, eventuelt stiltiende, at myndigheden indtil da tilbageholder samme historie over for andre, herunder navnlig konkurrerende medier.

Efter min opfattelse kan myndigheden ikke lovligt efterkomme et sådant ønske om tilbageholdelse eller forsinket indsigt såfremt andre retter henvendelse om oplysninger om eller indsigt i samme sag, jf. den almindelige lighedsgrundsætning. Jeg henviser desuden til artikel 10 i den europæiske menneskerettighedskonvention hvori retten til at modtage informationer er fremhævet. Myndighedens interesse i at sikre at visse budskaber formidles på den mest effektive måde og opnår optimal gennemslagskraft ved at lade dem lancere som solohistorier, kan ikke i sig selv fratages saglighed. Men dette hensyn kan efter min opfattelse ikke tillægges en så afgørende vægt over for det lovfæstede offentlighedsprincip og den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning at det i almindelighed til kunne begrunde tilbageholdelse eller forsinket

indsigt til andre.

Tilbageholdelse eller forsinkelse for at bidrage til at sikre journalisten sin solohistorie vil ikke være et sagligt hensyn som forvaltningsmyndigheden kan tillægge betydning. Det gælder selv om myndigheden måtte have givet journalisten tilsagn eller forventning herom. Jeg henviser herved til at en forvaltningsmyndighed ikke ved aftale, løfter eller anden form for tilkendegivelse uden fornøden saglig grund kan fravige den almindelige forvaltningsretlige lighedsgrundsætning. Ved senere henvendelser om samme historie bør myndigheden derimod i almindelighed på eget initiativ oplyse om og tilbyde oplysninger svarende til dem der allerede er afgivet.”

I sagen blev der således taget stilling til at hverken myndighedens (saglige) interesse i at sikre at visse budskaber formidles på den mest effektive måde eller en journalists interesse i at sikre sin solohistorie, har prioritet over for det lovfæstede offentlighedsprincip og den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning. I sagen havde det den konsekvens at Statsministeriet efter at have udleveret (tale)dokumentet til det første medie som solohistorie ikke kunne nægte at udlevere det til et andet.

Den interesseafvejning som Statsministeriet i denne sag har foretaget efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6, involverer en afvejning af de samme hensyn som i sagen refereret ovenfor: På den ene side hensynet til lanceringen af ministeriets budskab på den mest effektive måde og et medies interesse i at være den første til at bringe en historie, og på den anden side offentlighedsprincippet. Det som jeg anførte i den tidligere sag, bevirker efter min opfattelse i denne sag også naturligt til at interesseafvejningen må føre til aktindsigt ikke kan nægtes. De offentlige og private interesser som Statsministeriet har anført som grundlag for ikke at ville give aktindsigt, er ikke tilstrækkeligt tungtvejende til at nægtelse af aktindsigt er klart påkrævet.

Jeg henviser i øvrigt til at udvalget bag betænkning 1443/2004 i betænkningen på side 234 ff, har tilsluttet sig ombudsmandens retsopfattelse som den kom til udtryk i sagen gengivet i beretningen for 2004, s. 452 ff.

Statsministeriet har i sin udtalelse til mig af 6. februar 2007 anført at ”situationen ville være den – lidt absurde – at det medie som oprindeligt havde modtaget eksempelvis en kronik til trykning, måtte se sig overhalet af et andet medie som efter at have modtaget teksten på grundlag af en anmodning om aktindsigt, umiddelbart kunne offentliggøre denne på sin netavis”. Hertil bemærker jeg at også det medie der oprindeligt modtog kronikken til trykning, kunne vælge straks at lægge denne på sin netavis. Der er derfor ikke nødvendigvis tale om nogen ”overhaling”.

3. Pligt til behandling efter arbejdstids ophør?

Statsministeriet har i sin udtalelse til mig ”for god ordens skyld” bemærket at der efter ministeriets opfattelse ikke består en retlig pligt til under de nævnte omstændigheder at

sagsbehandle den pågældende aktindsigtsanmodning uden for normal arbejdstid.

Statsministeriet behandlede aktindsigtsanmodningen selv om den blev fremsat uden for normal arbejdstid og blev fremsat over for ministeriets pressechef mens denne befandt sig på sin bopæl. Under disse omstændigheder har jeg ikke anledning til at tage stilling til det som ministeriet har anført.

4. Sammenfatning

Det er min opfattelse at kronikken efter overgivelsen til Politiken havde mistet sin interne karakter og dermed ikke længere kunne undtages fra aktindsigt efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 7. Jeg mener heller ikke at kronikken kunne undtages fra aktindsigt efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6. Kronikken burde på den baggrund med det samme have været udleveret til journalist Nikolaj Sommer i forbindelse med hans aktindsigtsanmodning den 15. november 2007. Da Nikolaj Sommer efterfølgende har fået aktindsigt i kronikken, foretager jeg mig dog ikke mere i sagen. Dansk Journalistforbunds bilag vedlægges.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Kopi til:
Statsministeriet